

Adversus Christianos, adversus
Judaeos:

**Иудео-христианская
полемика
в средние века**

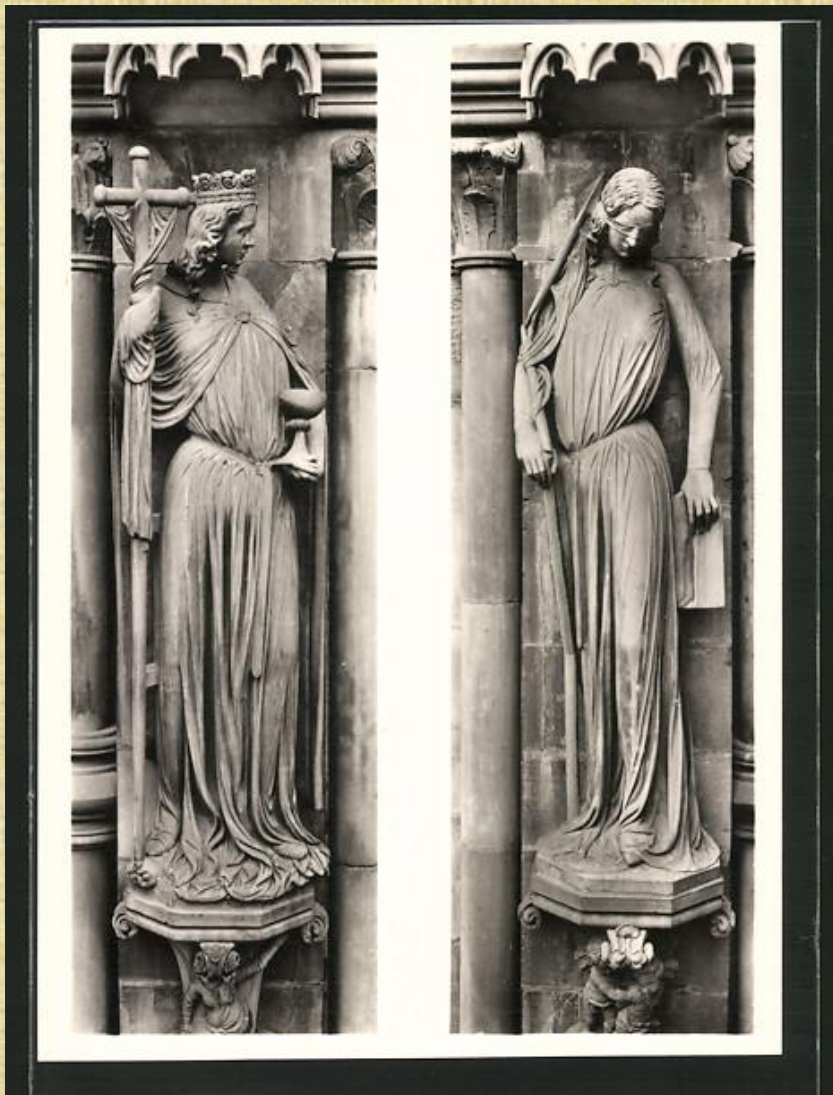
Владислав Слепой

Зальцбург/Галле



kurt
ue-p
vūn
da b
sm e
woe
Sv
da r





Suskindt der



Impator redit dans Judais legi



"ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן" (שמ' מ, לה). מעשה בר' קלונימוס בשפירא ששלח אחריו מלך היינריך הרשע אחרי כלותו לבנות את התהום המכוער בשפירא ואמר לו: בניין בית המקדש מה היה רבותיה יותר מזה, שכתבו עליו כמה ספרים? אמר לו: אדוני המלך, אם תרשיני לדבר ותישבע לי שלא להרע לי, אבאר לך. אמר לו: בשבועתי סמוך על אמונתי ועל מלכותי שלא יאונה לך כל רע. ואמר לו: אם היה כל ממון אשר הוצאת כבר וכל הזהב והכסף שבאוצרותיך, לא יכולת להשכיר הפועלים ובעלי המלאכה הרודים בעם והעושים במלאכה שכן כתוב "ויהי לשלמה שבעים אלף נושא סבל ושמונים אלף חוצב בהר" (מל' א' טרחו בבית המקדש הכהנים לעמוד לשרו בתהום הזה, לא היה

«И не мог Моисей наполняла скинии император, Генри (Генрих) спросил написано столь император, позво тогда объясню те слово, что не случ Тот сказал: «Даж золотом, которое надсмотрщиков и сказано: *Еще бы каменотесов в тысячи триста 5,29* [...], и целых



лава Господня горым послал Шпайере. Он ла, о котором Господин мой ичего дурного, императорское месте со всем й, строителей, а Храма), ибо *десять тысяч работой, три* » (1 кн. Царств строительства

этого собора. А после того, как Соломон завершил строительство Храма, смотри, что сказано: *и не могли священники стоять на служении из-за облака, ибо наполнила слава Господня дом Господень (там же 8,11)*. А здесь: даже если бы взяли осла, нагрузили его отбросами и провели через этот твой собор, не было бы ему от этого никакого вреда!» Ответил ему император Генрих: «Если бы не моя клятва, я бы приказал отрубить тебе голову!»

LIBER
NIZACHON

RABBI

LIPMANNI,

Conscriptus anno à Christo nato
M. CCC. XCIX. diuq; desideratus; nec ita pri-
dem, fato singulari, è Judæorum manibus excussus,
oppositus Christianis, Sadducæis atque aliis.

Editus typis Academicis
Curante

THEODORICO HACKSPAN,
Vinariensi, Linguæ Sanctæ Profes-
sore Aلدorfino.

*Accessit Tractatus de usu librorum Rabbinicorum,
prodromus Apologiæ pro Christianis adversus Lipman-
num triumphantem.*

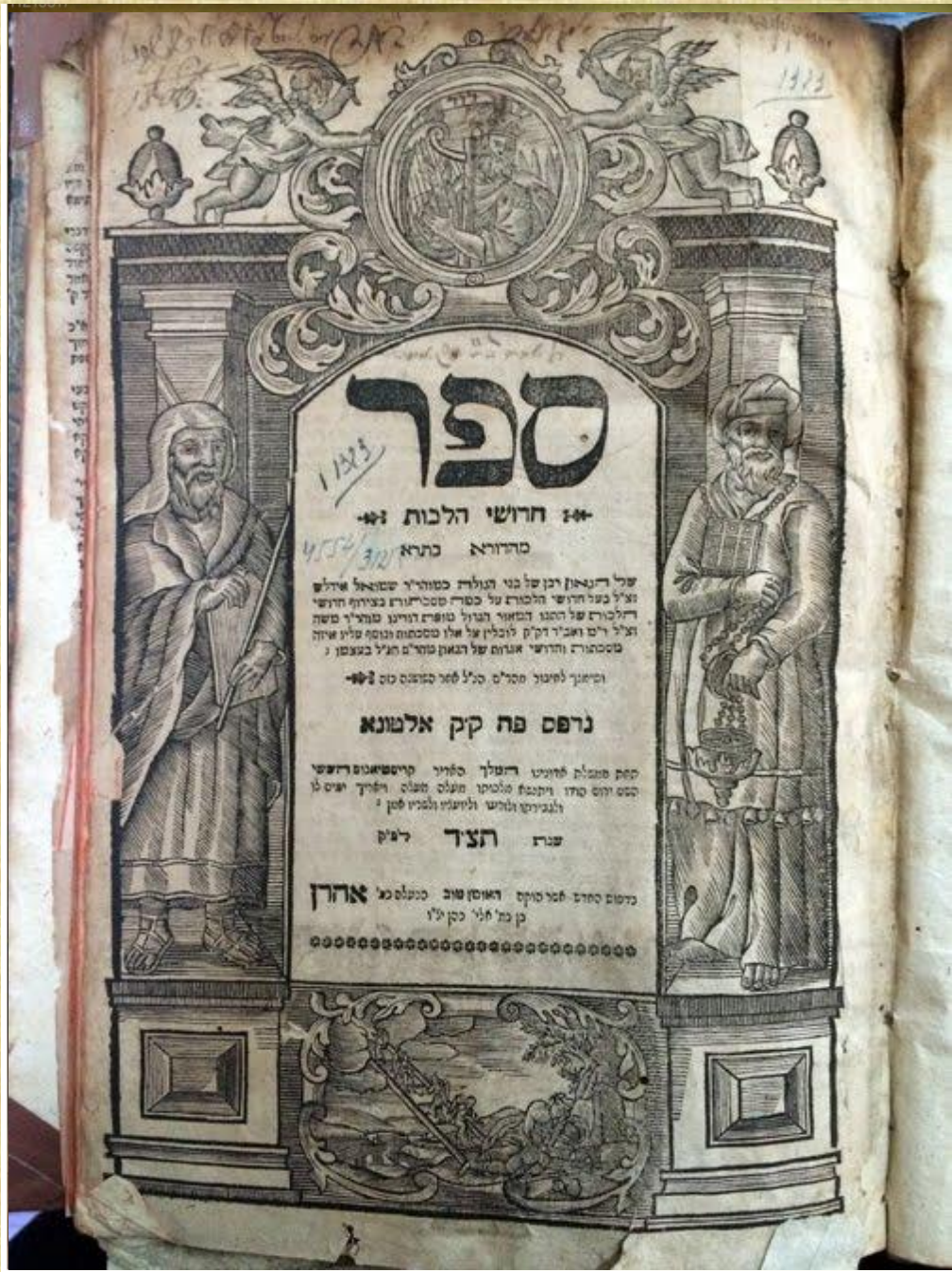
Uterque cum Indicibus necessariis. atque
impensis

Wolfgangi Endteri.

At posterior excusus
NORIBERGÆ



ANNO M. DC. XLIV.



ספר

חרושי הלכות

כתב

של הרבאון רבן של בני העולות כבודו"ר שמואל אהרן
וא"ל בענין חרושי הלכות על כסוד סביריטור בערות חרושי
דילכות של הסגן המאיר העול טעמת דוינו סודו"ר משה
וא"ל לים ואב"ד דק"ק לובלין על אלו מסכתות נוסף עליו שיה
מסכתות וחרושי אגרות של רבאון סודו"ר תל"ל בעצמן
והואך לפענן סודו"ר תל"ל לפר כבודו"ר סג"ל

נרפס פה קק אלמונא

סגן סטנליס פלויטו העולך סודו"ר קייטשאוטו דרושי
סגן דום סודו וקטנת סטנליס העול סטנליס והואך יום לו
לגביהו ולדו ולעונו ולסודו פסן

שנת תצד רעיק

בדפוס ספרים אהרן שמואל שוב סטנליס כל אהרן
סן כ"ל סג"ל כק"ל







Вся иудейская вера,
совместно с подробным и
достоверным описанием всех
законов, церемоний, молитв,
тайных и явных обычаев,
соблюдаемых иудеями в
течение всего года, с изящными
и убедительными аргументами
против их веры,
написано и опубликовано
Антонием Маргаритой,
лектором славного
университета и (жителем)
герцогства Лейпцигского

Der gang Jüdisch

Glaub.

Mit sampt einer gründ
lichen vnd warhafftigen anzeigunge /
aller satzungen / Ceremoniē / gebetten / heymliche vnd
öffentliche gebreuch / derē sich die Juden haltē / durch
das ganz Jar / mit schönen vnd gegründten Argu-
menten wider iren glauben / durch Anthonium
Margaritham Hebräischen Leser / der
löblichen Vniuersitet vnd Fürst-
lichen Statt Leypzig / be-
schriben vnd an tag
gegeben. .



Getruckt zu Franckfurt am Mayn.
M. D. XLIII.

Scripti rari editio rara. Bauer III, 26.



Wiewol ich
mich vergot
für ein groß
sen sündet er
kenne.

thet werden/will hie auch kundt thun das die Judenn ober
disem büchlein vast griffgramen vnd die zeen beschliessen vnd
peissen werden/wie dann jr brauch/wenn man den namenn
Christi groß vnd herrlich macht/auch das vil schwere punc-
ten darinnen wider sy verfasst seind/vnd werden mir vil ob-
els reden/va auch thun/wo sy künden/bin aber fro vñ danck
meynem Hayland Ihesu Christo/das sy nichts böses mit der
warhait von mir reden künden/sy werden aber mechtig vyl
erdichten/Darumb bit ich ayn yeden Christlichen menschen/
der solches höre/das er solchs nicht von jne anneme/sonder
gedencke/das es auß neyde vñnd haß geschehe/wie dann ihr
prauch ist/Dann solchs haben sye auch Christo vñnd seynen
Apostel zugezogn/wo sy aber mit der warheit eynerlay argis
von mir an tag geben künden/will ich es gern entgelten.

vnd darumb setz ich solche alles in die hand vnd gewalt meis
nes erlösers vnd obersten Richters.

Damit bevilhe ich mein armen willigen dienst allenn Christe
gläubigen hertzen/vnd wöllen Got allsam mir fleyszig helfe
fen bitten/das Got alle Juden meyne brüder (nach dē fleis
sch) erleüchtē wölle/das sye von hertzen disen meynen reymē
annemen vnd glauben/Amen.

Tickuossy bimschiach hannischlach תקותי מבשריח הנשלח
Meyn Hoffnung ist in Moschiach/der gesendet ist worden.

Außgangen/ Im neündten jar
meiner Widergepurtt/wölliche
zū Wasserburgē geschehen.

Gedruckt zū Augspurg / Durch Heynrich
Steyner am. XVI. tag Martij
des M. D. XXX.

Антоний Маргатита

- род. ок. 1492г в Регенсбурге
- в 1519 изгнан вместе с семьей
- в 1521 г. принял христианство
- преподает евр. язык в разных городах
- в 1520е готовит книгу *Der gantz jüdisch Glaub*

Йосель из Розгейма

- род. в 1476 г. в Эльзасе
- еще в 1470 г. множество родственников убито после кровавого навета
- в 1507 успешно вступается за евреев Эльзаса и предотвращает их изгнание
- в 1514 опровергает обвинение евреев в осквернении гостий
- в 1525 предотвращает погром во время Крестьянской войны

1530 г.: диспут между Антонием Маргаритой и Йоселем из Розгейма в Аугсбурге

- заключен в тюрьму, но отпущен после вмешательства венского епископа
- издает свою книгу
- до 1542 г преподает евр. язык в Вене
- убеждает Карла V в невиновности евреев
- до 1554 г. продолжает вступаться за евреев





Tracht der Deutschordensritter
nach den Statuten des Jahres 1606.

Salomon de Rossi, Italy, 14th century

עולם יעצתי אל כן (כל?) ידידי למען יחלצון מסיבות הזמן לבלתי יריבון לטעון ולהתווכח עם הנצרים אך יבריון ויתרחקו לישא וליתן בדברי האמונה עד ייערה עלינו רוח ממרום לקרוא כל העמים בשם ה' ולעבדו שכם אחד. כי אם יגבר עליהם הנה הוא רק על פניו כי ירבה הקצף בבזותו ובבטלו אמונתם, לכן קראתי לזאת רהב הם וטוב שבת ואם יונצח ויוכלם ובסיבת סכלותו יכלם האמת ויתעלם אונשו כפול וטוב מזה ומזה להכבד ולישב. ואם יוכרח העברי בסיבת מה שיהיה ויצטרך להתווכח יזהר שלא יתווכח עם עניי הדעת אשר לא ידעו דת כי כבר הזהירו ונדו על זה אדני הארץ, גם כי משאו ומתנו עמהם יבאש ויעלה זדון, כי לא יוכיח במופת נכון ולא יקבל מופת כי לא נוסה ותשובותיהם נשארו מעל. גם לא יתווכח עם אויבו ומבקש רעתו כי יעליל עליו ויתפשהו בדבריו ויסתכן והוא (ש)ממית (אש') בידיים לתפש היחתה איש אש בחקו ובגדיו לא תשרפנה.

Я же хочу посоветовать всем друзьям моим, дабы уберечь их от потери времени, чтобы не пытались они спорить с христианами, но, наоборот, старались избегать дискуссии по вопросам веры, пока не снизойдет на всех нас дух с небес, и не станут все народы вызвать к единому Богу и единодушно служить ему. Ибо, даже если он победит в споре, что ему с того? Ведь оттого, что он опровергнет и опозорит их веру, ненависть только увеличится. [...] Если же какие бы то ни были причины заставят еврея вступить в спор, то должен он остерегаться спорить с глупцами, которые несведущи в вопросах веры. [...] Также не следует спорить со своим недругом, с тем, кто желает ему зла, так тот поймает его на слове и наведет на него поклеп.[...]

גם לא יתווכח עם כמהרים בעלי מרה (מדה?) הנוחים לכעוס או עם בני הטעאה מחכמת ההגיון הנקראת סופיסטיקא המוכיחים מן השקר שהוא אמת אלא עם בעלי דת ודין בעלי נחת ויישוב, אוהבי האמת ומבקשי הצדק. ובמקום הראוי וצנוע במעמד חכמים שומעים ומחרישים לא בשווקים וברחובות שיתקבצו שם ההדיוטים והפחותים הצועקים והמבלבלים. [...] ולא כל עברי ראוי להתווכח כי אם בעלי תכונות טובות ל[ריב], וחכם טבעי זהיר בדבריו ויודע ספר הנבואות על לבו ושגורות בפיו ולשונו לא נהוג עם חכמים יודע כנוי הלעוז ושועיין בספרים החצונים אז יכנס בשלום ויצא בשלום ולשעומים ינעם. וראוי להזהר העברי אזהרה גדולה ממה יתווכח ובמה ישא ויתן. שלא יתווכח כלל מן האנושות ולא מן השלוש ולא מלחם אלהיהם ולא מכימוסי הגלחות אשר השם חלק להם כבוד וממשלה ראוי לנהוג בהם כבוד...

Также не следует спорить со священниками, обладающими дурным характером, легко возбудимыми, или же с приверженцами ложной мудрости, которую называют «софистика», доказывающими, что ложь есть истина. Но (следует спорить) лишь с людьми разумными, спокойными и уравновешенными, любящими истину и алчущими справедливости. Нужно вести спор в подобающем, тихом месте, в присутствии мудрых людей, внемлющих и не вмешивающихся, а не на рынках и улицах, где собирается простые, необразованные люди, которые кричат и мешают. [...] Но не любой еврей достоин вступать в такой спор, а лишь тот, кто обладает подходящими для того качествами: человек с острым умом, осторожный в словах, помнящий наизусть слова пророков и они у него на устах, язык которого не слишком умудрен, знающий латынь, знакомый с апокрифическими писаниями. Лишь в этом случае сможет он войти и выйти с миром, а слушателям понравится [их спор]. Еврею следует быть крайне осторожным относительно тех тем, которых можно касаться в споре. Так, не следует спорить о человеческой сущности Бога, о Троице, причастии, или о характере (христианских) священнослужителей, которых Всевышний удостоил почета и власти, и к которым поэтому следует относиться с уважением.



